

(63. 2.)

NOTA VAN VERBETERING IN HET VOORLOOPIG VERSLAG.

In den tienden regel moet het woord „niet” voor „in gebruik geven” vervallen.

(63. 3.)

MEMORIE VAN ANTWOORD.

(Ingezonden bij brief van 23/27 Maart 1916.)

Het was den ondergeteekende aangenaam uit het Voorloopig Verslag te ervaren, dat ingestemd werd met de strekking van het wetsontwerp, terwijl het hem toeschijnt, dat ook de gemaakte opmerkingen en de gestelde vragen naar aanleiding van de bewoordingen, waarin het ontwerp is vervat, eene bevredigende oplossing kunnen erlangen.

Als bijdrage tot de onzekere interpretatie van art. 1 der wet werd door enkele leden nog eene derde lezing aangevoerd, welke evenmin bevredigde en dus mede het wetsvoorstel zoude rechtvaardigen. Daarom zij ten opzichte van deze uitlegging slechts opgemerkt, dat zij in de Memorie van Toelichting niet werd vermeld, omdat zij in hare toepassing aan de overige terminologie der wet geweld zou aandoen. Deze toepassing toch zou er toe leiden, dat art. 2 der wet, sprekende van exploitatie en concessie, mede betrekking zoude hebben op niet voor het openbaar verkeer bestemde radiotelegraf en -telefonen. De wet gebruikt deze uitdrukkingen (exploitatie en concessie) echter enkel voor telegraf en telefonen, welke zijn bestemd voor het openbaar verkeer. Derhalve werd de in het Voorloopig Verslag bedoelde derde lezing niet in de bedoeling van den wetgever verondersteld.

Tegen overlegging van het in de Memorie van Toelichting bedoelde verslag bestaat bij ondergeteekende, evenmin als bij zijne daarbij betrokken ambtgenooten, eenig bezwaar. Ten overvloede zij echter te dezer plaatse er aan herinnerd, dat dit verslag geen verdere strekking had dan den lastgevers der Commissie, den Ministers van Marine, van Oorlog en van Waterstaat, omtrent het in opdracht gegeven ontwerp van advies te dienen. Een exemplaar van het verslag is bij deze Memorie gevoegd.¹⁾

Artikel 1.

Artikel 1, eerste zinsnede der wet. In aanmerking genomen de geboden korthed van uitdrukking, schijnt de voorgestelde redactie uit taalkundig oogpunt niet onverdedigbaar toe. Nochtans is overwogen, of het taalgevoel, dat aan die redactie aanstoot nam, wellicht bevredigd kan worden langs dezen weg, dat de eerste zinsnede van het bestaande wetsartikel onveranderd blijve, doch in het laatste lid van het artikel de verduidelijking der terminologie worde aangebracht in de volgende bewoordingen:

¹⁾ Dit stuk is ter griffie nedergelegd, ter inzage van de leden.

„Zoowel in dit als in de volgende artikelen zijn onder „telegraf en telefonen” tevens begrepen radiotelegraf en radiotelefonen.”

Artikel 3 der wet. Opgemerkt zij, dat het artikel, niet zooals het Voorloopig Verslag weergeeft, spreekt van „een voor het openbaar verkeer bestemde telegraaf”, doch van het tegenovergestelde, nl. van „niet voor het openbaar verkeer bestemde telegraf en telefonen”. De in het Voorloopig Verslag bedoelde toedracht kan zich derhalve niet voordoen.

Artikel 3bis. Ook bij dit artikel schijnt, blijkens de eerste alinea van het Voorloopig Verslag ter plaatse, aanleiding tot eenig misverstand aanwezig te zijn geweest. Het is den ondergeteekende intusschen aangenaam hierdoor de welkome gelegenheid te hebben, zijne bedoeling beter in het licht te stellen.

De Memorie van Toelichting schreef, dat schepen, varende in de territoriale wateren, *geacht kunnen worden* niet onder de toepassing van de wettelijke voorschriften van den oeverstaat te vallen. Dit is iets anders dan de in het Voorloopig Verslag voorkomende, zeer positieve lezing: dat die schepen *niet kunnen geacht* worden onder de toepassing dier voorschriften te vallen. De bedoeling der toelichting was te vermelden, dat er in het volkenrecht aanhangers zijn van eene opvatting, volgens welke in het onderhavige geval in de territoriale wateren varende schepen niet aan onze telegraaf- en telefoonbepalingen zouden zijn onderworpen. Het was geenszins de bedoeling van ondergeteekende die opvatting te onderschrijven. Integendeel, er zij ter zake volledig ingestemd met het door de Regeering immer gehuldigd beginsel, „dat het territoriaal water tot het Rijk behoort”, bewoordingen, welke voorkomen in de Memorie van Antwoord bij de behandeling van de wet van 23 Juni 1889 (*Staatsblad* n°. 83) tot aanvulling van de vierde afdeling van den eersten titel van het Wetboek van Strafvordering. Dit zelfde beginsel wordt ook in dit wetsvoorstel gevolgd. Het blijkt hieruit, dat voor schepen, varende in de territoriale wateren, eene afzonderlijke regeling wordt voorgesteld, omdat toepassing van de *anders voor hen evenzeer geldende* bepalingen der Telegraaf- en Telefoonwet 1904 (*Staatsblad* n°. 7) niet doelmatig werd geacht. Er werd echter in de Memorie van Toelichting tevens in aanmerking genomen, en in de eerste plaats vermeld, dat de voorgestelde bepalingen, welke strekken tot bescherming van de Nederlandsche radiotelegrafie, bestemd zijn te gelden ten opzichte van vreemde vaartuigen; de overweging was, dat het ten opzichte van de daarbij betrokkenen gewenscht is, duidelijk uit te spreken, waaraan zij zich te houden hebben. Houdt men nu rekening met de bij de betrokkenen mogelijke opvatting, dat hunne schepen aan de werking der wet niet onderworpen zijn, dan komt het raadzaam voor om die werking te omschrijven en vast te stellen naar de *te hunnen opzichte in het bijzonder* te stellen eischen.

Waarop de in de toelichting geciteerde opvatting steunt, achtte ondergeteekende niet noodig daarin te ontwikkelen, als zijnde van specifiek volkenrechtelijk karakter. Er moge, na het voorgaande, ook thans worden volstaan met te vermelden, dat bedoelde opvatting bestaat blijkens de door de schrijvers over volkenrecht aan dit punt gewijde uiteenzettingen (bijv. L. OPPENHEIM, *International Law* (1912), Vol. I, § 189, p. 260; PERELS, *Das international öffentliche Seerecht der Gegenwart* (1903), pp. 69-77; VON LISZT, *Das Völkerrecht* (1915), p. 90 d.; *Annuaire de l'Institut de Droit International*, XIII, pp. 281-331).

De inhoud van art. 3bis wordt in het Voorloopig Verslag (tweede alinea ter plaatse) geheel naar de bedoeling weergegeven. Tot eene verandering van redactie over te gaan, om die bedoeling duidelijker uit te drukken, wordt niet raadzaam, noch noodig geacht. De te regelen materie heeft eene zekere gecompliceerdheid, welke thans naar het toeschijnt, juist is uiteengehouden, doch welke tevens tot voorzichtigheid maant bij het kiezen van eene andere redactie.

De geduchte „grootte moeilijkheden” (alineea 3 ter plaatse) worden niet gevreesd. Vooreerst zijn de internationale bepalingen, welke de concessies van de tot het Verdrag toegetreden Regeeringen beheerschen, van eene volledigheid, welke het radiotelegrafisch verkeer der stations in het algemeen voldoende regelt. Deze internationale bepalingen houden uiteraard geen rekening met de bijzondere bescherming van de radiotelegrafie van elk land afzonderlijk. Deze bescherming is zaak der nationale wettelijke voorschriften van elk land. Art. 3bis wijst deze voorschriften aan. Aan de in dit artikel bedoelde ministerieele voorschriften zijn de vreemde scheepsstations (met of zonder concessie of machtiging) te allen tijde, en in de territoriale wateren en in het daarbinnen gelegen watergebied, onderworpen. Daardoor geven deze voorschriften den verderen gewenschten en noodig geachten waarborg tegen moeilijkheden. Elk ongewenscht verkeer kan door deze voorschriften worden belet; daar zij jegens scheepsstations van vreemde nationaliteit hebben te gelden, is het wenschelijk, dat zij haar kennelijken oorsprong vinden in de wet. Ook dit verband wijst er op, dat uitdrukkelijke voorziening bij de wet ten opzichte der vreemde schepen — gelijk in de toelichting werd ontwikkeld — gewenscht is.

Met „watergebied des Rijks” wordt bedoeld hetgeen de uitdrukking zelve aangeeft. Het is een term van vaststaanden inhoud, o.a. ook voorkomend in art. 24bis Wetboek van Strafvordering, en in het *Staatsblad* 1909, n^o. 351.

Het water, door deze uitdrukking aangeduid in het eerste lid van art. 3bis, is hetzelfde als dat van het tweede lid, n.l. al het water, aan de landzijde van de territoriale wateren in het Rijk (in Europa) zich bevindend.

Ter voorkoming van misverstand zij opgemerkt, dat het geheele wateroppervlak, hetwelk in elk der beide leden wordt omschreven, niet denzelfden omvang heeft.

In het eerste lid omvat de omschrijving:

1. de territoriale wateren;
2. het daarachter (naar het land toe) d.i. „daarbinnen”, gelegen „watergebied des Rijks”;

in het tweede lid omvat de omschrijving in de zinsnede, aanvangende met „tenzij”, alleen het hiervoren sub 2 aangegeven wateroppervlak.

Te spreken van een „zich bevinden” van radiotelegrafien en -telefonen binnen de territoriale wateren is taalkundig „onjuist” geacht; „nog minder juist” — dan „onjuist” — is de gedachte van het wetsvoorstel genoemd, dat radiotelegrafien en -telefonen van eene vergunning zouden kunnen voorzien zijn.

De eerstbedoelde onjuistheid ontgaat aan ondergeteekende, daar elk ander te kiezen werkwoord dan „zich bevinden” steeds hetzelfde zal moeten uitdrukken, n.l. een te aangegeven plaatse zijn van de radiotelegrafien en -telefonen.

Wat voorts de minder juiste gedachte betreft, moge er op worden gewezen, dat het eene niet ongebruikelijke wijze van uitdrukken is om direct het voorwerp in plaats van den daarbij betrokken persoon te noemen; dit ook toe te passen in eene wetsredactie komt niet verwerpelijk voor, indien het kan leiden tot eene gewenschte korthed van terminologie.

In de Memorie van Toelichting wordt onderscheid gemaakt tusschen eerste, tweede en slotzinsnede van het tweede lid van artikel 3bis, om daarmede bepaalde gedeelten van bedoeld lid aan te duiden. Daar eene zinsnede een naar den inhoud te onderscheiden deel is van een volzin, schijnt tegen de gebruikte aanduiding geen bezwaar te bestaan. De opmerking in het Voorloopig Verslag gaat blijkens hare bewoordingen („Dit lid bestaat toch slechts uit ééne zinsnede”) er van uit, dat volzin en zinsnede hetzelfde zoude zijn, hetgeen niet kan worden toegegeven.

Indien de opmerking juist wordt verstaan, moge de verwondering over het noemen van een reglement, hetwelk in het aangehaalde *Staatsblad* niet is opgenomen, opgeheven worden door de mededeeling, dat de aanhaling van het *Staatsblad* door jaartal en nummer behoort bij „dit thans luidt”, — dat is „het Verdrag” — en dus niet het reglement betreft. Mocht onbekend zijn van het reglement aanleiding zijn geweest tot de geuite verwondering, dan zij opgemerkt, dat in dat *Staatsblad* het bestaan en ook de met het Verdrag gelijkgestelde kracht van het thans verzochte reglement bereids openbaar is geworden door art. II van het Verdrag, welks bekendmaking bij evenaangehaald *Staatsblad* werd bevolen.

De tekst van het reglement is in een afdruk bij deze Memorie gevoegd.¹⁾

De Minister van Waterstaat,
C. LELY.

(63. 4.)

NOTA VAN WIJZIGING.

Voorgesteld wordt het onder A in artikel 1 van het ontwerp gestelde, te vervangen door:

A. Het laatste lid van artikel 1 van voormelde wet wordt gelezen als volgt:

„Zoowel in dit als in de volgende artikelen zijn onder „telegrafien en telefonen” tevens begrepen radiotelegrafien en radiotelefonen.”

¹⁾ Dit stuk is ter griffie nedergelegd, ter inzage van de leden.